

หนังสือเรื่อง “HUG”: ลดความรุนแรง ทางเพศด้วยการ “กอด”

นายเอกนรินทร์ ศรีอักษร
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
สถาบันวิจัยและพัฒนา

ความรุนแรงในครอบครัว คือ การใช้ความรุนแรงต่างๆระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันภายในครอบครัว ซึ่งมีผลทำให้เกิดอันตรายหรือความเดือดร้อนทางกาย เพศหรือทางจิตใจต่อฝ่ายที่ถูกกระทำ และรวมไปถึงการข่มขู่ คุกคาม การบับบังคับ เพื่อการทำให้สูญเสียอวัยวะ โดยสาเหตุของการใช้ความรุนแรงในครอบครัวสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ระดับความรุนแรงในเด็ก ระดับความรุนแรงในผู้หญิง ระดับความรุนแรงในผู้สูงอายุ(1)(2) ดังนี้

สำหรับระดับความรุนแรงในเด็กนั้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการที่เด็กอาจเกิดมาในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีความพร้อมในการมีบุตร เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสมจากพ่อแม่ เนื่องจากในแต่ละวันพ่อแม่ต้องออกไปทำงาน จึงปล่อยให้เด็กอยู่บ้านกับญาติ/พี่เลี้ยงหรือในบางกรณีเด็กอาจอยู่คนเดียว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาตามมา คือ เด็กอาจถูกกระทำทางร่างกาย เช่น การทุบตีจากญาติหรือพี่เลี้ยง โดยที่พ่อแม่ไม่รับรู้ เมื่อเด็กถูกกระทำแบบนี้บ่อยครั้ง เด็กจึงกลายเป็นคนที่เก็บกด ไม่กล้าพูด ไม่กล้าสบตากับผู้อื่น ทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือนทั้งทางร่างกายและจิตใจ(1)เด็ก 0-6 ปีแรก สมองมีการสร้างเส้นใยประสาทเชื่อมโยงต่างๆ หากถูกกระตุ้นด้วยความกลัว เครียดและตกใจอยู่ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นการเห็นหน้าพ่อแม่หรือครูพี่เลี้ยงที่ทำร้ายก็จะส่งผลกระทบยาว ตั้งแต่พัฒนาการล่าช้า พฤติกรรมเปลี่ยนแปลง มีความก้าวร้าว รู้สึกต่ำต้อยและเติบโตมาเป็นวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยง และเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพต่ำ(3)

จากการศึกษาถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

1) ปัจจัยส่วนบุคคลพื้นฐาน การเกิดปัญหาความรุนแรง ส่วนใหญ่มาจากทัศนคติ ความคิด และอารมณ์ในตัวบุคคล

2) ปัจจัยด้านครอบครัว อาจเกิดจากการขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสมจากครอบครัว ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือบางกรณีบางคนอาจเกิดในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงอยู่แล้ว

3) ปัจจัยด้านพฤติกรรม จากการศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบัน พบว่า ครอบครัวที่มีสมาชิกที่ชอบบังคับขู่เข็ญ มีนิสัยก้าวร้าว อารมณ์ร้อน ดื่มสุรา มีความเครียดมาจากการทำงาน หรือในบางรายอาจมีสมาชิกที่ติดสารเสพติด จะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่สมาชิกไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว

4) ปัจจัยด้านสื่อ พบว่า ครอบครัวที่มีพฤติกรรมความชอบส่วนตัวที่ชอบดูสื่อประเภทที่มีการแข่งขันต่อสู้ หรือในบางครอบครัวจะมีสมาชิกที่ชอบเสพสื่อประเภทเกมออนไลน์ที่มีการสื่อถึงความรุนแรง จะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่ไม่มีผู้ที่ชอบดูสื่อเหล่านี้ (1)

จากสถิติเกี่ยวกับคดีความพลัดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 พบว่า คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 103,936 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 จากไตรมาสเดียวกันของปี 2565 โดยคดีชีวิตร่างกาย และเพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมีเพิ่มขึ้นมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.7 และร้อยละ 25.0 ตามลำดับ(4) เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า ความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับสถิติคดีความผิดต่อชีวิตร่างกายและเพศ อย่างมีนัยสำคัญ คำถามคือ “ถ้าเราเป็นบุคคลในครอบครัว” เราจะมีส่วนช่วยยับยั้ง ช่วยเหลือหรือเยียวยาปัญหานี้ได้อย่างไรบ้าง

อย่างแรกคือ ครอบครัวต้องทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว
อย่างเต็มที่ในทุกด้าน เพื่อให้ครอบครัวนั้นเป็นครอบครัวที่ดีมีคุณภาพ
งานวิจัยในต่างประเทศหลายเรื่องที่ศึกษาคุณภาพของครอบครัว โดยตั้งเกณฑ์
ว่าครอบครัวที่มีคุณภาพต้องทำให้เด็กในครอบครัวเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจใน
ตนเองสูง มีความสามารถในการปรับตัว มีสภาพจิตปกติ ไม่มีพฤติกรรม
เบี่ยงเบน หรือใช้สารเสพติด หรือตั้งเกณฑ์ว่าครอบครัวต้องสามารถตอบสนอง
ความต้องการของคนในครอบครัวได้ คือต้องมีความพึงพอใจระหว่างคู่สมรส
และต้องมีความพึงพอใจระหว่าง พ่อ-ลูก และ แม่-ลูก โดยงานวิจัยระบุว่า
องค์ประกอบหนึ่งของครอบครัวที่ดี คือ **ต้องมีความรักและการยอมรับ**
หมายถึง การที่สมาชิกของครอบครัวแสดงความรัก ความชื่นชมยินดีต่อกัน
โดยแสดงออกทางร่างกายด้วยการยิ้ม กอด การสัมผัสหรือแสดงออก
ทางวาจา(5)

นอกจากนี้ การแสดงความรักและการยอมรับกันและกัน
ก็เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวด้วย กล่าวคือ แม้ในเวลา
ที่เด็กๆทำความผิดหรือเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน การแสดงความรักและ
การยอมรับอาจทำได้โดยการแสดงออกทางกาย เช่น การกอด โอบไหล่
การแตะหลัง การจับมือ หลีกเลียงการประณาม การพูดเสียดสี พูดไม่สุภาพ
ทั้งหมดนี้ถือเป็นวิธีการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัววิธีหนึ่งด้วย(5)
จะเห็นได้ว่า “การกอด” เป็นวิธีการหนึ่งที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว
ซึ่งจะส่งผลลัพท์ที่ดีต่อเด็กและเยาวชนในครอบครัว ให้เป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจ
ในตนเองสูง มีความสามารถในการปรับตัว มีสภาพจิตปกติ
ไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือใช้สารเสพติด ถือเป็นการสร้างทรัพยากรมนุษย์
ที่ดีและยั่งยืน

มีรายงานการศึกษาวิจัยหลายฉบับ ที่ยืนยันว่า “กอด” เป็นพลัง
อันแสนวิเศษในการเยียวยาและเสริมสร้างพลังมากมาย โดยเมื่อร่างกาย
ของคนเราถูกกอด ประสาทสัมผัสบริเวณผิวหนังจะได้รับการกระตุ้น
เป็นบริเวณกว้างเท่าที่ร่างกายได้สัมผัสกัน เกิดการส่งกระแสไฟฟ้าอ่อนๆ
จากประสาทสัมผัสนี้ไปยังสมอง ทำให้เซลล์ประสาทเกิดการเชื่อมต่อกัน
เป็นบริเวณกว้าง เป็นวงจรที่แข็งแรงขึ้นตามจำนวนและเวลาของการกอด
ที่ได้รับ ซึ่งจากการศึกษาเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า พบว่า ปกติเด็กเหล่านี้
ไม่ค่อยมีใครอุ้ม จึงมีพัฒนาการล่าช้าและมีความบกพร่องทางสติปัญญา
เมื่อเทียบกับเด็กทั่วไป แต่เมื่อได้รับการกอดนานวันละ 20 นาที ติดต่อกัน
เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ซึ่งเท่ากับการกอด 70 วัน แล้วทำการประเมินพัฒนาการ
ของสมอง พบว่าเด็กเหล่านี้ทำคะแนนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด(6)(7)

สอดคล้องกับผลการวิจัยในปี 2012 ของ Washington University School of Medicine ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เช่น กินอิ่มนอนหลับ ได้รับการเอาใจใส่ และมีคนแสดงออกถึงความรักผ่านการกอด ส่งผลให้ Hippocampus ที่อยู่ในบริเวณสมองส่วนกลาง มีหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการจดจำ และทำหน้าที่ในการเรียนรู้และการตอบสนองต่อความเครียดเติบโตขึ้นถึง 10% ทำให้เห็นการเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่างการกอดและการได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม ว่ามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสมองส่วน Hippocampus ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการรู้คิดได้ดียิ่งขึ้นตามไปด้วย(8)

เวลาที่เด็กเครียด จะเกิดการหลั่งฮอร์โมนอะดรีนาลีน (Adrenaline) และคอร์ติซอลขึ้นทั้งในสมองและร่างกาย หากทั้งสองฮอร์โมนนี้มีมากเกินไป จะส่งผลให้ทั้งอารมณ์และภูมิคุ้มกันของระบบร่างกายแย่ลง การฟื้นฟูทั้งทางอารมณ์และร่างกายจะทำได้ลำบากขึ้น ซึ่งการกอดจะกระตุ้นการหลั่งของสารออกซิโทซิน (Oxytocin) ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความสุข ความไว้วางใจ ความปลอดภัย ที่ไปกระตุ้นฮอร์โมนการเจริญเติบโตโดยเฉพาะในร่างกาย คลายความวิตกกังวล บรรเทาอาการเจ็บป่วย และจะช่วยฟื้นฟูสุขภาพทั้งทางกายและทางใจมาสู่ภาวะปกติได้เร็วขึ้น(6)(8) เด็กที่ได้รับการกอดตั้งแต่แรกคลอด จะร้องไห้น้อยกว่า จะมีทักษะจัดการความเครียดได้ดีกว่า การกอดเด็กช่วยให้ความไว้วางใจและอารมณ์รุนแรงของทั้งเด็กและผู้ใหญ่สงบลง ในขณะที่ผู้ใหญ่สัมผัสถึงความรัก ความเมตตาที่เกิดขึ้นภายในใจตนเอง เด็กก็ได้เรียนรู้ว่าตนเองมีคนที่ยรักและมีแหล่งพักพิงใจยามที่กลัว เจ็บ ง่วง โกรธ ไม่สบายใจ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ที่สำคัญยิ่งกว่านั้น การกอดยังช่วยให้เด็กๆ และลูกของเราพัฒนาความสามารถในการล้มแล้วลุกได้ (Resilience) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในโลกนี้ได้อย่างดีด้วย(7)

นักวิจัยจาก Harvard Medical School ได้ทำการทดสอบเด็กที่เข้าร่วมโครงการวิจัยเรื่อง การดูแลเด็กที่ดึกกว่า โดยจัดให้มีผู้ดูแล 1 คนต่อเด็ก 4 คน เปรียบเทียบกับเด็กในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการดูแลโดยมีผู้ดูแล 1 คนต่อเด็ก 20 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการดูแลใกล้ชิดมีระดับความเครียดต่ำกว่า (วัดจากสารคอร์ติซอลในน้ำลาย) เด็กที่ได้รับการดูแลที่ไม่ใกล้ชิด(9) ด้วยเหตุนี้ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขของไทย จึงส่งเสริมให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวถึง 6 เดือน เพราะนอกจากจะได้รับสารอาหารที่ดีแล้ว ความใกล้ชิด การกอดและสัมผัสกัน จะทำให้เกิดสายใยความรักผูกพัน และทำให้เด็กมีความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ (IQ & EQ)(10)

นอกจากนี้ ในการศึกษาวิจัยวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ ก็พบว่า การสัมผัส การโอบกอดยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การสัมผัสทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น เนื่องจากการสัมผัสจะช่วยกระตุ้นคอร์เทกซ์ (ORBITOFRONTAL CORTEX) ที่อยู่ด้านหน้าของสมอง ซึ่งเป็นศูนย์รวมของสมองที่เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจ(11) การสัมผัสยังช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัว คนรัก และเพื่อนได้อีกด้วย รวมถึงการกอดยังให้ความรู้สึกปลอดภัย สื่อถึงความรักและเพิ่มความนับถือตนเอง ซึ่งความปลอดภัยในที่นี้หมายถึง มันจะช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตัวของคุณ การวิจัยแสดงให้เห็นว่าการกอดสามารถช่วยลดความรู้สึกเชิงลบและสนับสนุนสภาพจิตใจที่เป็นบวกมากขึ้น(12) เนื่องจากการสัมผัสทำให้เกิดการสร้างฮอร์โมนออกซิโทซินที่ช่วยทำให้เกิดความไว้วางใจกัน(13) ทั้งนี้ การศึกษาในสัตว์ตระกูลลิง ยังพบว่า การสัมผัสเป็นกลไกส่งเสริมให้เกิดการตอบแทนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น(14) อย่างไรก็ตาม การกอดที่มีประสิทธิภาพต้องไม่ต่ำกว่าครึ่งละ 20 วินาที ซึ่งนานพอที่จะทำให้โครงข่ายกระแสไฟฟ้าที่ปลายประสาทสามารถส่งสัญญาณไปยังสมองเพื่อกระตุ้นสารสื่อประสาทหรือฮอร์โมนต่างๆ ให้ทำงานอย่างสมดุล(15)

ถึงตรงนี้ คงเห็นแล้วว่า การกอดมีประโยชน์มากมายขนาดไหน ที่สำคัญการกอดเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายๆ โดยไม่ต้องลงทุนอะไรเลย เพียงแค่บริบทของสังคมไทยอาจไม่คุ้นชินกับการกอดสักเท่าใด ยิ่งการกอดบุตรหลานที่โตเป็นวัยรุ่นหรือการกอดพ่อแม่ที่ไม่ได้กอดกันมานาน อาจทำให้มีความเขินอายได้ วันนี้ผมมีเทคนิคง่ายๆที่ทำให้การกอดนั้นง่ายขึ้น คือ

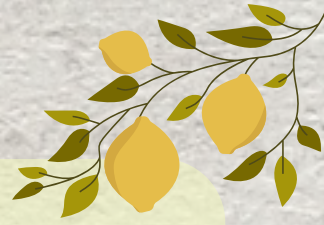
1. สำหรับคุณพ่อคุณแม่ ที่จะกอดลูกหลานที่เป็นวัยรุ่น วิธีการคือให้คุณพ่อคุณแม่นึกถึงตอนที่เขาเป็นเด็กเล็กๆไร้เดียงสา ให้คุณพ่อคุณแม่กอดเขาด้วยความรู้สึกนั้นอีกครั้งการกอดแบบนี้ นอกจากจะทลายกำแพงของความรู้สึกห่างเหินแล้ว ยังช่วยรีเซ็ตความทรงจำอันดีในอดีตให้กลับมาอีกครั้ง
2. สำหรับเด็กๆหรือเยาวชน ที่ไม่กล้าหรือเขินอายที่จะกอดพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือเพื่อนสนิท ให้เด็กๆลองคิดว่า คนเหล่านี้ใช้มัยที่อยู่เคียงข้างกับเรามาโดยตลอด ไม่ว่าจะสุขหรือทุกข์บุคคลเหล่านี้ก็ไม่เคยทอดทิ้งเราเลย แล้วกอดคนเหล่านั้นด้วยความรู้สึกนี้ จะทำให้เรารู้สึกซาบซึ้งและอึดอัดใจในขณะกอด

“พลังแห่งการกอด” ไม่ใช่เรื่องเหนือธรรมชาติ ไม่ใช่เรื่องอภินิหาร แต่เป็นเรื่องจริงที่สามารถทำได้และเกิดขึ้นได้กับทุกคน ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ข้อดีมากมายขนาดนี้ แล้ววันนี้ “คุณกอดใครแล้วหรือยัง” ขอให้มีความสุขในทุกวันครับ

Reference / เอกสารอ้างอิง

- 1.Sukanya Sodsri. **The Problem of Family Violence in Thai Society.** Journal of MCU Peace Studies 6th Special Issue. 2018. Retrieved From <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/issue/view/9824> Retrieved on May 26, 2023.
- 2.Pongpan-Anoosorn, W. **Critical Problem Resolution of Family Violence Throughout the Protection of Victim of Family Violence Act B.E. 2550.** Journal of Thai Justice System,6 (3), <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/issue/view/9824> Retrieved on May 26, 2023.
- 3.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. **แนวอ้อมกอดของครอบครัว ช่วยเยียวยาเด็กถูกระทำความรุนแรงได้.**(ออนไลน์). 2563. Thai Health Official: นิตยชนออนไลน์. แหล่งที่มา <https://www.thaihealth.or.th/?p=234526> สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2566.
- 4.สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). **ข่าวสภาพัฒน์: เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสหนึ่ง ปี 2566 .** (ออนไลน์). 2566 แหล่งที่มา https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5491 สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2566.
- 5.ดุชนิ โยเหลา, งามตา วนิทานนท์, ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา, ทศนา ทองภักดี. **ความเข้มแข็งของครอบครัว:ครอบครัวสุขภาพดี.** 2545. วารสารพฤติกรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1. แหล่งที่มา <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/1988/1643> สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2566.
- 6.ปรารธนา หานูเมธี. **เสริมสร้างพลังชีวิตลูกหลังโควิด ตั้งแต่ปฐมวัยง่าย ๆ ด้วยการกอด.** (ออนไลน์). 2565.แหล่งที่มา <https://ecd-covidrecovery.rlg-ef.com/what-is-lorem-ipsum-2-2/> สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2566.
- 7.Frank, D. A., Klass, P. E., Earls, F., Eisenberg, L. **Infants and Young Children in Orphanages: One View from Pediatrics and Child Psychiatry.** Pediatrics. 1996. Apr;97(4):569-78.PMID: 8632947. Retrieved From <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/8632947/> Retrieved on May 26, 2023.
- 8.**Why hugging your baby can make them smarter.** (Online). 2019. Retrieved From <https://www.bloemfonteinjournal.co.za/why-hugging-your-baby-can-make-them-smarter/> Retrieved on May 26, 2023.
- 9.Carlson, M. & Earls, F. **Psychological and Neuroendocrinological Sequelae of Early Social Deprivation in Institutionalized Children in Romania.** 1997. Ann N Y Acad Sci,807, 419-28. Retrieved From <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.1997.tb51936.x> Retrieved on May 29, 2023.

10.กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข. “กิน กอด เล่น เล่า” สร้างพัฒนาการเด็ก. (ออนไลน์). 2562. น.ป.ท. แหล่งที่มา
<https://www.the1.co.th/the1today/articles/6752> สืบค้นวันที่ 29 พฤษภาคม 2566.

11.Edmund T. Rolls., **The Orbitofrontal Cortex and Reward, Cereb Cortex**. 2000. Volume 10, Issue 3, March 2000, Pages 284–294, Retrieved From <https://doi.org/10.1093/cercor/10.3.284> Retrieved on May 29, 2023.

12.Joyner, L., **7 Powerful Physical and Mental Health Benefits of Hugging**. (Online) 2021. Retrieved From <https://www.countryliving.com/uk/wellbeing/a36383700/hugging-benefits/> Retrieved on May 29, 2023.

13.Kosfeld, M., Heinrichs, M., Zak, P. et al. **Oxytocin Increases Trust in Humans. Nature**.2005. 435, 673–676. Retrieved From <https://doi.org/10.1038/nature03701> Retrieved on May 29, 2023.

14.Jablonski, N. G. **Social and Affective Touch in Primates and Its Role in The Evolution of Social Cohesion. Neuroscience**. 2021. Volume 464, 2021, Pages 117–125, ISSN 0306–4522. Retrieved From <https://doi.org/10.1016/j.neuroscience.2020.11.024>. Retrieved on May 29, 2023.

15.**The Benefits of Hugging Your Child**. (Online). n.d. Retrieved From <https://www.first5california.com/en-us/articles/the-benefits-of-hugging-your-child/> Retrieved on May 26, 2023.

ชื่อเรื่อง	มหัศจรรย์แห่ง “HUG”: ลดความรุนแรง แทรกแซงด้วยการ “กอด”
ชื่อผู้แต่ง	นายเอกนรินทร์ ศรีอินทร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
ผู้พิจารณาบทความ (Peer Review)	- นางสมจุฑา ศักดิ์ศรีวิทยากุล นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบงานป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและการส่งเสริมเครือข่าย กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน - นางอัจฉริยา เหลืองศุภภรณ์ นักจิตวิทยาคลินิกชำนาญการ ส่วนป้องกัน สงเคราะห์และประสานเครือข่าย สถานแรกรับเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสมุทรปราการ - นางกนกรัตน์ เนตรเพ็ง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ กลุ่มพัฒนาระบบงานสังคมสงเคราะห์ กองพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน
ที่ปรึกษา	นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
วัน เดือน ปี ที่ส่งบทความ	20 มิถุนายน 2566 (บทความประจำเดือนกรกฎาคม 2566)